

Verkondiging in de Sint Jansbasiliek, 9/10 juli 2022
Vijftiende zondag door het jaar.¹

“De geboden die ik u heden geef zijn niet te zwaar voor u en zij liggen niet buiten uw bereik”.

We hoorden mooie woorden van Mozes, de grote leider en wetgever van de geloofsgemeenschap van Israël tijdens de uittocht uit Egypte en de veertig jaren woestijn. Voor de geboden, de woorden van leven en toekomst, hoef je niet op te varen naar de hemel en ook niet een verre reis te maken. “Nee, het woord is dicht bij u, in uw mond en in uw hart. Je kunt het dus volbrengen.”

De wetgeleerde die Jezus aanspreekt, Hem beproeft, kent de woorden van de wet van Mozes. Hij is er dag en nacht mee bezig en - wat meer is - hij probeert ze te onderhouden.

Zoals ook wij met elkaar wel een beetje wetgeleerden zijn; zondag na zondag luisteren wij naar de woorden uit de Schrift en als goedwillende christenen proberen wij ze in praktijk te brengen. Zonder die bereidheid klinken alle woorden die wij hier horen en zingen, hol en voos.

De wetgeleerde lijkt het woord, het geloof toch een beetje te theoretisch te beleven. De godsdienst zit vooral in zijn hoofd of alleen maar in de tempel en de liturgie. Zoals die priester en die leviet, die zonder op of om te kijken onderweg zijn naar Jeruzalem, naar de plechtige eredienst in de tempel op de berg Sion. Zó met de onzichtbare Heer en de Hem verschuldigde eredienst zijn zij bezig dat zij onderweg geen oog meer hebben voor een mens: deze mens, zwaar gewond, prooi van rovers, half dood. De wegen van de wereld, ook die naar tempels, synagogen, moskeeën en kerken, liggen vol slachtoffers, uitgeplunderde, verdreven mensen.

---

¹ Deuteronomium 30, 10 - 14; Kolossenzenbrief 1, 15 - 20; Lucas 10, 25 - 37

Vincent van Gogh, de barmhartige Samaritaan

De priester en de leviet hebben hun hoofd zo vol van het onzichtbare, dat zij voorbijzien aan het zichtbare, déze zwaar gewonde man die op hun weg ligt.

De gesprekspartner van Jezus stelt een prachtige vraag: “Meester, wat moet ik doen om het eeuwig leven te verwerven?”

Jezus verwijst hem naar de bronnen waar hij, de wetgeleerde, alles van weet: “Wat staat er geschreven in de wet, de tora?” Jezus gedraagt zich niet als een orakel, naar wie wij sprakeloos en in aanbidding moeten luisteren. Hij zegt tot de man: ‘ontdek het zelf, wees een mondige, volwassen gelovige, zoek zelf in de woorden, zij zijn niet in de hemel of overzee. De godsdienst is geen occulte leer, maar is geopenbaard. Lees maar.’

De wetgeleerde geeft een prachtig antwoord: “Je zult de Heer jouw God beminnen met alles wat in je is en je naaste gelijk jezelf.”

Eerlijk gezegd is zijn antwoord knip en plakwerk. Twee regeltjes uit de wet van Mozes plakt hij aan elkaar.

Wel heel mooi gedaan: God én jouw naaste liefhebben.

Jezus keurt zijn antwoord goed: “Uw antwoord is juist, doe dat en u zult leven”.

Leven.

In Jezus’ antwoord gaat het nog even niet over *eeuwig* leven, waarnaar de wetgeleerde had gevraagd.

Je kunt zo met het eeuwig leven van jouw persoonlijke ziel bezig zijn dat je jouw aardse opdracht laat versloffen.

Eerst dit *aardse* leven, vol hoogtepunten en drama’s.

Daar mag jij, model-gelovige, niet overheen springen; niet meteen met je hoofd in de wolken van de hemel. Buig je eerst maar eens over de aarde en over jouw aardse mogelijkheden, kansen en opdrachten.

De wetgeleerde blijft toch liever nog wat theoretiseren: “wie is mijn naaste?” Dan vertelt Jezus zijn verhaal. Geen theorie, geen dogmatische uitspraak maar een *verhaal*. Eén van de beste verhalen uit de wereldliteratuur, dunkt mij.

Wie is mijn naaste?

Aan het einde van zijn verhaal draait Jezus de vraag van de wetgeleerde om: wie van deze drie, (priester en leviet, vrome, vooraanstaande mensen uit het eigen volk, en de Samaritaan, vreemdeling, anders gelovige, zonder geestelijk ambt), - wie van deze drie lijkt u de naaste te zijn van de man die in handen van de rovers gevallen is?

Zelf naaste worden.

Wij hebben onze naaste niet voor het kiezen. Haar of hem vinden wij op onze levensweg. Wij kunnen niet zelf plannen wie onze naaste is. De mens op onze weg naar Jeruzalem, naar de tempel, de basiliek is ons als naaste gegeven.

Wij zijn welkom in Jeruzalem, in tempel en basiliek als u en ik heel de week, heel de weg naar Gods huis, naaste worden van de mensen die onze aandacht vragen, eventueel onze hulp, onze verzorging, verpleging.

Wat doet die Samaritaan dat mooi, aangrijpend, naar de keel grijpend.

Wat gebeurt er toch met die naamloze buitenlander.

Hij zag hem en kreeg medelijden, goot olie en wijn op zijn wonden en verbond hem, tilde hem op en bracht hem naar de herberg.

Hij betaalde voor hem, *twee denariën*: dat betekent genoeg om twee dagen te overleven, zodat hij op de derde dag weer kan *opstaan*, uit zijn bijna dood zijn kan opstaan.

Wat een overvloed van barmhartigheid, naaste worden.

Sommige kerkvaders, onder wie sint Augustinus, zagen in de Samaritaan *Jezus*, die als een lastdier de gewonde mensheid, die creperend in doodsnood langs de kant van de weg ligt, heeft gedragen naar de herberg, naar het huis van de Vader; die de mensheid heeft opgelapt, verlost, haar wonden heeft verbonden; die *twee denariën*, zijn godheid en zijn mensheid heeft gegeven om ons te genezen. Hij heeft de mens barmhartigheid bewezen. Christus, de Zoon van God, is afgedaald uit zijn eeuwig, hemels leven onze naaste geworden. “Qui propter nos homines et propter nostra salutem descendant de caelis. Et incarnatus est...” Mens geworden, neergedaald uit de eeuwigheid, naar ons aards, lichamelijk bestaan, als een verpleger, voor onze genezing.

Paulus hoorden wij zeggen: “Christus Jezus is het beeld van de onzichtbare God...door Hem heeft God vrede gesticht door het bloed aan het kruis vergoten, om alles in de hemel en op aarde te verzoenen”. God Zelf is onze naaste geworden. Laten wij Hem navolgen!
Amen.

pastoor Nico van der Peet